

บทคัดย่อ

ชื่อโครงการ การพัฒนาการรับรู้ภัยพิบัติน้ำท่วม-ดินถล่มและพฤติกรรมเตรียมความพร้อมของชุมชน เพื่อลดผลกระทบจากภัยพิบัติ: กรณีศึกษาพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม-ดินถล่มในภาคใต้

ระยะเวลาทำการวิจัย 2 ปี ตั้งแต่ ตุลาคม 2557 ถึง กันยายน 2559

ชื่อผู้วิจัย สุกาญดา เชื้อสุวรรณ

นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ

ศักดิ์ชัย ตันติวิวัฒน์

ผู้อำนวยการส่วนอุทกวิทยา สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค10

นิรัตน์ ภูทัตหมาก

วิศวกรโยธาชำนาญการ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ภัยพิบัติน้ำท่วม-ดินถล่มและพฤติกรรมเตรียมความพร้อมของชุมชน ในพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม-ดินถล่ม การเสริมสร้างการรับรู้/ความรู้ด้านพิบัติภัยน้ำท่วม-ดินถล่ม และเสริมสร้างพฤติกรรมเตรียมความพร้อมของชุมชน ให้สามารถรับมือกับเหตุการณ์น้ำท่วม-ดินถล่มได้อย่างเหมาะสม ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ในเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้แทนครัวเรือนในพื้นที่เสี่ยงภัย จำนวน 3,450 ราย วิเคราะห์แปรผลข้อมูลเชิงสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สำหรับสถิติวิเคราะห์ได้เลือกใช้สถิติ Paired T-Test ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพได้ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เจาะลึก การประชุมกลุ่ม

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คาดว่าชุมชนของตนมีโอกาสเกิดเหตุการณ์น้ำท่วม-ดินถล่ม แต่ไม่ทราบว่าจะเป็นที่บริเวณใด ไม่ทราบว่าสถานที่ปลอดภัยอยู่ตรงไหน ส่วนพฤติกรรมเตรียมความพร้อมเพื่อลดผลกระทบจากภัยน้ำท่วม-ดินถล่ม จำแนกเป็นความพร้อมระดับครัวเรือนและระดับชุมชน พบว่า ทั้งครัวเรือนและชุมชนมีความพร้อมในระดับปานกลาง โดยครัวเรือนมีความพร้อมมากที่สุดในด้านการติดตามข่าวสารพยากรณ์อากาศ ขณะที่ชุมชนมีความพร้อมมากที่สุดในด้านการกระจาย/แจ้งข่าวเตือนภัย ส่วนความพร้อมด้านอื่นๆ ยังมีไม่มากนัก

สำหรับการเสริมสร้างการรับรู้/ความรู้ด้านพิบัติภัยน้ำท่วม-ดินถล่ม และเสริมสร้างพฤติกรรมเตรียมความพร้อมของชุมชน ใช้วิธีจัดกิจกรรมฝึกอบรมให้กับผู้รู้ประจำสถานีเตือนภัยล่วงหน้า ผู้นำชุมชน นักเรียน และประชาชนในพื้นที่เสี่ยงอุทกภัย-ดินถล่มในพื้นที่ลาดชันและพื้นที่ราบเชิงเขา และจากการประเมินผล โดยใช้แบบทดสอบก่อนการอบรม (Pre-Test) และหลังการอบรม (Post-Test) พบว่า ผู้เข้ารับการอบรม มีคะแนนความรู้-ความพร้อม สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือ ควรมีโครงการอบรมฟื้นฟูพัฒนาศักยภาพผู้รู้ประจำสถานีเตือนภัยล่วงหน้า (Early Warning) สำหรับพื้นที่เสี่ยงอุทกภัย-ดินถล่มในพื้นที่ลาดชันและพื้นที่ราบเชิงเขา อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้รู้ทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยให้ชุมชนสามารถลดความเสี่ยงจากพิบัติภัยน้ำหลาก-ดินถล่มที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้เป็นอย่างดี

ABSTRACT

Title Developing of perception from flood - landslide disaster and community preparedness behavior for mitigating the impact of disaster: Case study of flood-landslide risk areas in Southern region

Research Period October 2014 - September 2016

Authors SUKANDA CHUERSUWAN. Environmentalist, Professional Level
SAKCHAI TUNTIWIWAT. Director of the Hydrological Division
NIRAT POOTUDMARK. Public Works Engineer, Professional Level

This research aims to study the community perception and preparedness behavior from disaster associated with flood and landslide and to enhance perception/knowledge on the disaster including preparedness behavior of the community to handle them appropriately. Research methodology was quantitative approach collecting data from household representative in the disaster prone areas, 3,450 cases. Computer software packages were used for statistical analysis; paired T-Test. In-depth interview and group discussion were a part of qualitative approach.

The results indicated that most of the samples expected to experience flood and landslide in their areas but they did not know where and they could not tell where is a safe spot. Preparedness at a family and community levels was at moderate level. A family was most ready in terms of following weather forecast whilst a community was ready to dissipate warning alert. Other aspects of preparedness were not clearly indicated.

Training activity on the disaster readiness was part of enhancing perception and knowledge for community readiness. The trainees were community leaders, students, early warning station caretaker, and the locals, who live nearly the risk areas. Pre- and post-test indicated that the trainees scored higher on both knowledge and readiness at 0.001 significant level. Recommendation would involve continuous training program for the caretaker of the early warning station around the risk area of flood and landslide. The program would heap educating the caretaker to assist the community more effectively and would result in lower the risk from the disaster in the near future.

